

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udvalgte værker

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 417. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich07-shoot-idm139805836641392/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Blichers få tekster med specifikt teologisk emne medtaget afsnittet „Theologie med Religion” fra *Min Tidssalder*.

Bør Jøderne taales i Staten?

Århus 1813. Trykt hos A. F. Elmquist

Digteren Thomas Thaarup oversatte og udgav i 1813 tyskeren Fr. Buchholtz' 10 år gamle, ekstremt anti-jødiske bog „Moses und Jesus” og indledte dermed den såkaldte litterære jødefejde. På angribernes side stod bl.a. Christian Bastholm og O. Horrebow. Forsvarerne, som bl.a. talte Jens Baggesen, var i flertal og støttedes utvetydigt af Frederik VI og hans regering som siden 1780'erne gradvis havde åbnet samfundet for jøderne og i 1814 gav dem fuld borgerret. Blichers bidrag i fejden er dels dette korte indlæg, dels efterfølgende udførlige imødegåelse af Buchholtz' bog.

- 215 Nun sassen die Gegner ... : Nu sad fjenderne fredelige ved siden af hinanden og så, fuld af stille beundring, sol og måner og stjerner, ud af lysende kaos, stillet op til endrægtig dans; og de hørte bruse, i mangestemmigt kor, engles og salige menneskers halleluja-sange, og de indåndede livets blomst. Men deres hjerte svulmede over af uudsigelig indre varme – og henreven løftede sig deres lyse sang: Vi tror alle på én Gud!
- 216 Barchoebas: Bar-Kochba, jødernes fører under opstanden mod kejser Hadrian 132-135
Emanuels Fanatisme: Under jødefølgelserne i Portugal i 1496, under kong Emanuel, tvangs fjernedes alle børn mellem 4 og 20 år fra forældrene
Ferdinand: Ferdinand den Katolske af Spanien (1452-1516)
Paroxysmer: feberanfald
Shadj: Gud
- 217 Torquemadaer, Albaer, Bonnere, Calviner: Thomas de Torquemada ledede ovennævnte Ferdinand den Katolskes jødefølgelser, Hertugen af Alba øvede brutal religiøs og politisk undertrykkelse i Nederlandene i 1567, biskop Edmund Bonner (o. 1550) forfulgte med fanatisme protestanterne i England, Calvin (1509-64) terroriserede alle der ikke delte hans egne religiøse anskuelser.
gaa paa Tøfler: udtryk for sorg. I de officielle jødiske sørgennger var det ikke tilladt at bære læderfodtøj

218 Status in statu: en stat i staten

Er Engelland da fattig eller er Norge riiig; I England fik jøderne vidtgående borgerrettigheder i 1655. Fra Norge var de ifølge Christian V's Norske Lov udelukkede (og blev ved med at være det under Eidsvoll-forfattningen indtil 1851)

Baruch: i et skuespil af August W. Iffland (1759-1814), en retskaffen jødisk pengeudlåner i modsætning til Shakespeares Shylock

Point d'Honneur: æresfølelse

Omen: varsel

Amalgameriing: sammensmeltning

horer: huer

Mizraim: hebraisk navn på Ægypten

Kornpugere: personer som opkøber korn for at holde det i høj pris
Scævolæer og Winkelrieder: patrioter fra henholdsvis den romerske saglshistorie og den tyske middelalderhistorie

Heloter: slaver

Fægtere: gladiatorer

Kalonster: antagelig trykfejl for kolonister

Bedømmelse over Skrivtet Moses og Jesus

Århus 1813. Trykt hos A. F. Elmquist.

- 221 Skrivtet Moses og Jesus: se den indledende note til „Bør Jøderne taales i Staten?” side 417
Books as affekted are as ræn: bogen er lige så kunstlede som mennesker
Gay: John Gay (1688-1732); citatet er fra hans Fables I
Ungunstiges Glück ...: En karrig tykke har forpurret magt og rigdom; hvad blev der tilbage for et folk som foruden de to savnede troen på at kunne styre sine livskår ... Ikke vantro – tag ikke fejl – men det at bruge troen, ikke det der kommer som nyt fra det fremmede, men der der lærer mennesket at være den det skal være, fastere end før – ud fra nye beavæggrunde – *det er oplysning*. Citatet er fra Johannes Müller, Geschichte der schweizerischen Eidgenossenschaft, 1786
en Skrivefeide: den litterære jødefejde 1813, se note til „Bør Jøderne taales i Staten?”
Antagonist: modstander
- 222 Stentorstemme: kraftig, gennemtrængende røst
Perfectibilitet: evne til at gøre fremskridt